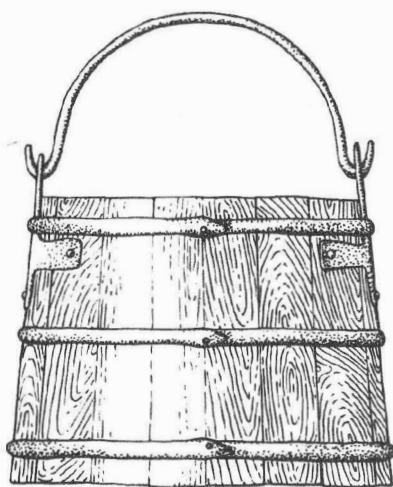

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1984

BRNO 1987

DALŠÍ STOPY PALEOLITICKÉHO OSÍDLENÍ POD PAVLOVSKÝMI KOPCI /okr. Břeclav/

Bohuslav Klíma, AÚ ČSAV Brno

Při soustavném sledování zemních prací, prováděných n.p. Ingstav v souvislosti s výstavbou vodního díla na Dyji, se podařilo zachytit v průběhu roku 1984 na několika místech paleolitické nálezové vrstvy. Neposkytly sice žádné významné objevy, ale pro posouzení celkového obrazu paleolitického osídlení krajiny přinesly přece jen důležité doplňující, hlavně pak stratigrafické poznatky.

Nejprve se tak stalo při úpatí Brněnského vrchu sev. od Milovic, kde byly odebírány značné kubatury spraší. Ve středním úseku těžebního pole zachytil pracující bagr větší část mamutího klu. Ležel v souvislé vrstvě se zbytky popela, uhlíky po dřevu a drti z rozpadlých mamutích kostí, uprostřed stěny, která vznikla ve svahu jako zářez při úpravě pomocné komunikace v podélném směru údolí Klentnického potoka. Na vytvořeném terasovitém stupni nad ním byl nálezový horizont sledován i plošně. Neposkytl však žádné jiné doklady pobytu paleolitických lovců. Při vstupu příjezdové cesty do hlínku vytvořil zářez menší plošinu a u jejího obvodu i příčný profil. Ten umožňoval podrobnější prošetření stratigrafických poměrů i podložních sedimentů. Představovaly je pestře zvrstvené polohy soliflukce a splachů u paty poměrně prudkého svahu, kde sprašové vrstvy v nadloží zakrývaly nerovný povrch značně rozvětralých třetihorních pís-kovců. Jejich příměs v nadložních spraších pak zapříčinila, že těžba zemín pro sníženou vhodnost při použití v tělese hrází, byla zastavena.

Náhradou za ně mají být spraše, jejichž těžba se počala připravovat v prostoru nad hlínkem někdejší cihelny u Dol. Věstonic. Tam při budování příjezdové komunikace se otevřel v nejsvrchnější části sesuvového území bývalé drubežárny JZD příčný profil svahem. Rýsovala se v něm dobře nejmladší pohřbená půda /PK 1/ i s popelovitou vrstvou, četnými uhlíky po dřevu a dokonce i se zbytky soliflukcí rozvržených ohnišť. Ačkoli byla sledována ve větším úseku profilu a dokonce i v horizontální poloze, neposkytla zatím rovněž žádné jiné doklady o paleolitickém osídlení.

V podzimmím období upravovali budovatelé vodního díla pravý břeh Novomlýnské nádrže právě pod studovaným územím a obnažili při tom svahové sedimenty prolínající se s polohami terasových šterkopísků. V sesutých sprašových a jlovitých doškách byly zakládány i útržky popelovité kulturní vrstvy s uhlíky a také s ojedinělými kostmi pleistocenní fauny /mamut/. Nálezová situace prokazovala, že kotlina bývalé drubežárny vznikla doškovitými sesuvy kvartérních zvětralín po jlovitém podloží až po poslední sprašové sedimentaci, nejspíše ve starém holocénu. Stejného původu jsou i další kotlovité prohlubně na severovýchodních svazích Pavlovských kopců mezi Dolními Věstonicemi a Pavlovem. Získané poznatky mají tedy i značný význam pro bližší osvětlení geomorfologického vývoje krajiny i pro její současné využívání pro zemědělskou velkovýrobu.

Weitere Spuren einer paläolithischen Besiedlung unter den Pollauer Bergen /Bez. Břeclav/. Während der systematischen Verfolgung von Erdarbeiten, die mit dem Baue des Wasserwerkes an der Thaya zusammenhängen, gelang es im Jahre 1984 an einigen Stellen paläolithische Fundschichten zu erfassen. Zuerst war dies am Fusse der Brünner Anhöhe nördlich von Milovice der Fall, wo der Bagger einen grösseren Stosszahn störte. Er lag in einem aschigen Horizont gemeinsam auch mit Bruchstücken zerfallener Mammutknochen. Aschige Abrisse mit Holzkohlepartikeln und Fragmenten durch Solifluktion verschlepter Feuerstellen hat man wiederum bei der Errichtung einer Hilfskommunikation zur Lehmgrube oberhalb der ehemaligen Ziegelei bei Dolní Věstonice abgedeckt. Im Talufer desselben Raumes mischten sich Abhangssedimente mit Lagen von Terrassen-Schotter sand und mit Abrissen einer aschigen Schicht. Diese enthielten ebenfalls vereinzelte Knochen /Mammut/. Die Fundsituation belegte hier schindelförmige Abrutsche, die auf den Hängen der Pollauer Berge an mehreren Stellen die Entstehung kesselförmiger Vertiefungen bedingten. Die getätigten Beobachtungen ergänzen das Bild des Lebens auf beiden untersuchten Siedlungen und haben auch eine ziemliche Bedeutung für die Stratigraphie der Lössse.

SBÍRKA FR. ZAPLETALA Z PŘEDMOSTÍ /okr. Přerov/

Bohuslav Klíma, AÚ ČSAV Brno

/Obr. 1-5/

Památky paleolitické stanice v Přerově-Předmostí zdobí nejen sbírky Okresního vlastivědného ústavu v Přerově a předních muzeí na Moravě, zvláště v Brně a v Olomouci, ale jsou roztroušeny i v řadě podobných kulturních zařízení v blízkém i dalekém zahraničí. Jejich roztroušenost zapříčinila dlouhá historie nahodilých objevů i systematických archeologických výzkumů významného a bohatého naleziště, o které se zajímali kromě odborných badatelů také početní soukromí sběratelé. Postupně však i oni předávali zachráněné kamenné nástroje a mamutí kosti příslušným institucím a zasloužili se mnohdy i zcela svérázným způsobem o doplnění celkového obrazu nejstarších osídlovacích procesů v dosahu předmosteckých návrší Skalky a Hradiska. Za daných podmínek nabývali každý hmotný pramen této lokality zvláštní hodnoty.

PŘEHLED VÝZKUMU 1984

Vydává :	Archeologický ústav ČSAV, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor:	akademik Josef Poulík
Redaktoři:	Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchlíková, Dr. J. Unger
Překlady:	Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby:	A. Krechlerová, P. Šindelář, B. Klíma, M. Plaček, J. Svoboda
Na titulním listě:	rekonstrukce vědérka ze slovanského hradiska Břeclav-Pohansko
Tisk:	VH 103 ZO Svazarmu Brno
Evidenční číslo:	ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis:	450 kusů - neprodejné